

De NVSO Rommelpot

Februari 2018, nr 1
140 leden

'De Rommelpot is een oud Nederlands muziekinstrument gemaakt van een aardewerk pot bespannen met e en varkensblaas waarin een stok gestoken wordt.'



NEDERLANDSE VERENIGING VOOR STRAATSBURG EN OMSTREKEN

ASSOCIATION NÉERLANDAISE DE STRASBOURG ET SES ENVIRONS

In dit nummer:

p. 1 **Komende activiteiten**

- 23/02 Stammtisch
- 15/03 Huiskamerfilmavond
- 05/04 Dansavond in de Aubette

p. 2-16 **Eerdere activiteiten**

- 19/11 Sjoelkampioenschap
- 22/11 Alv en Not. voorlichting
- 23/11 Cleveringalezing
- 24/11 en 26/01 Stammtisch
- 03/12 Sinterklaasfest
- 08/12 DNA Stammtisch de Noël

p. 17 **Personalia**

p. 17-18 **Culturele tips**

p. 18-21 **Gedichten**

p. 21-27

Literair schrijvende diplomaten

p. 27-29

Geschiedenis van de Elfstedentocht

p.29 **Voorleeshoek voor de jeugd**

p.29 **Colofon en FANF website**

Komende activiteiten

Vrijdag 23 februari, Anse Borrel, 18:00, Café Brant, Straatsburg

De volgende maandelijkse borrel komt er dit jaar al weer extra snel aan: in deze maand valt de laatste vrijdag van de maand... op de 23^e. Allez!

Donderdag 15 maart, 20:00, Huiskamerfilmavond

Ook dit jaar organiseren we weer een paar huiskamerfilmavonden. Zoals steeds gaat het om een bijzondere film met een bijzonder thema, een selectie uit de betere Nederlandse korte films, danwel een al dan niet nostalgisch getoonzette kijk in de Nederlandse kleinkunst.

Het programma is vooralsnog een verrassing maar zal zeker weer de moeite waard zijn. U verneemt nader over het program en bij wie we worden ontvangen. Noteer het alvast.

Donderdag 5 april, 20:00, Dansavond in de Aubette

Onze zustervereniging, de Association Theo van Doesburg, organiseert weer één van des Verenigings klassiekers... een dansavond in de Aubette 1928. En ook dit keer weer met een optreden van Insa-studenten (Institut National des Sciences Appliquées de Strasbourg) samen met studenten van de Sorbonne.

Het is een gebeuren dat zich een vaste plaats in de culturele agenda van Straatsburg heeft verworven. Ook hierover hoort U separaat – veel – meer. Maar zet het alvast in uw agenda... als steeds een markant swingend gebeuren.

Herinnering contributie betaling: onze penningmeester, Hans de Bruin, laat me weten nog te wachten op de contributiebijdrage voor dit jaar van een aantal leden. Aller! Dit laat u toch niet op U zitten? U bezorgt hem toch geen extra grijze haren? U kunt een cheque sturen (20€ voor alleengaanden/30€ voor gezinnen/partnership) naar Hans de Bruin, rue Philippe Grass 19 of U kunt het bedrag overmaken naar CIC Schiltigheim IBAN: FR76 3008 7330 0200 0118 0790 118 / BIC: CMCIFRPP ten name van "ANSE".

Eerdere activiteiten / evenementen

Zondag 19 november, 3^e Sjoelkampioenschap



Op 19 november is, alweer voor de 3^e keer, om het ANSE-kampioenschap gesjoeld. Dit keer in het Centre Sportif in Robertsau/Straatsburg waar 'onze' Joke van der Kwast en haar begeleidend team van de 'Amis du Sjoelbak' ons gastvrij ontvingen.

Daar is kort geleden door enkele enthousiaste leden van de 'Amis de Sjoelbak' ook een ondervereniging is opgericht, de ASL Robertsau (zie onder). Ter plekke hebben deze middag Jos Griffioen en Alexander de Jonge zich aangemeld.

Het werd voor de rond dertig deelnemers en het enthousiast begeleidende team van tien (!) leden van les Amis de Sjoelbak een prachtige en ook nog spannende middag.

Grappig om te zien hoe

een ieder zijn partijen ontspannen begint maar redelijk fanatiek afwerkt. Alles op 'ons' niveau... het maximaal te halen punten per partij is 148. Ons gemiddelde lag tussen de 70-80 met enkele uitschieters naar boven.



Bij de groteren was Wibo Koopmans voor de derde keer veruit de sterkste. Bravo Wibo! En, drie keer is scheepsrecht... drie keer achtereen gewonnen, dus je mag de kampioenstrofee definitief in je prijzenkast thuis zetten. Maar, een eervolle vermelding voor Hans de Jonge en zoon Albert die de tweede en derde plaats veroverden.



Bij de jeugd had Wibo's dochter, Monique het voorbeeld van vader goed in zich opgenomen. Zij ging derhalve met de kampioensbokaal naar huis. Het is een nieuwe want onze kampioen van vorig jaar, Simon Sellier is inmiddels met zijn ouders mee naar het VK verhuisd, met medeneming van zijn winnaars-trofee. Het is hem gegund. Tweede en derde werden hier Hans' kleinzoon Jan de Jonge en de jeugdkampioen van twee jaar geleden, Clémentine Griffiejoen. En even traditioneel had Elena Malagoni voor de rode lantaarndrager bij de groteren weer een zoetekoekbeker met bij behorende sjoelschijven gecreëerd ter vergulding van deze positie.

En ook dit keer zag het begeleidend team erop toe dat er strikt volgens de officiële wedstrijd regels werd gespeeld. Ter compensatie werden goede tips verstrekt over de wenselijke speelwijze. En, verdraaid, ook Uw observator zag zijn score prettig oplopen.

Belangstelling voor de nieuwe vereniging in Robertsau (route de la Wantzenau 212)? Neem contact op met Clarisse Koehl, clarisse.koe@wanadoo.fr of per telefoon: 0388316525. Er wordt gespeeld/geoefend op de dinsdag en donderdagavond.

En hier ziet U ook de (aanmeld)gegevens van de 'moedervereniging', Amis de Sjoelbak' (ADS) in Lampertheim:

Contact e-mail: sjoelbak@gmail.com. Website: ADS-ALSACE.net. Adres: 6, rue de la Souffel, 67450 Lampertheim (0664309884).

En... zie: er is nu ook een aparte sectie voor de jeugdiger lefheders...

Woensdag 22 november, de Algemene ledenvergadering (Alv) en de Notariële Voorlichting

De Algemene Ledenvergadering (ALV) had dit keer niet alleen een vlotter verloop dan in andere jaren maar ook een hogere participatiegraad. Logisch, er wachtte een interessante notariële voorlichtingsavond.

Deel 1, de ALV:

Onze voorzitter Frank van Lamsweerde opende de vergadering om even over half zeven voor een kleine dertig aanwezigen en gaf een korte schets van het afgelopen Verenigingsjaar met een duiding voor de komende tijd: In het afgelopen jaar waren er weer een aantal leuke activiteiten. Een jaar waarin we weer nieuwe leden begroetten en helaas van anderen afscheid moesten nemen.

Frank noemde als activiteiten het (7^e) lustrum van onze in leeftijd derde Nederlandse vereniging in Frankrijk, van de in totaal rond 15 verenigingen.

En verder onder meer de Koningsdag, Sint, het sjoelkampioenschap, de huiskamerfilmavonden, de Stammtische, het geregelde fietsen, een enkele gerichte excursie, de zomercocktail bij Hans en Paulette en de Rommelpot als bindend element. En verder de wederzijdse kennismaking bij Roelend Böcker en echtgenote July, opvolger van de - eveneens - gewaardeerde Onno Elderenbosch.

Dat alles heeft ook weer bijgedragen aan het onderhouden van de onderlinge band.

Voor het komende jaar stelt hij zich voor om voort te borduren op dit patroon: niet teveel activiteiten omdat eenieder al een drukke agenda heeft of andere interesses. Maar voldoende om de band te onderhouden en het voor eenieder gemakkelijk te houden elkaars assistentie te vragen indien gewenst.

Twee concrete voornemens: allereerst een nieuwe actueel aangepaste ledenlijst voor alle leden en het creëren van een soort elektronische 'prikbordfunctie' waar iedereen kan laten weten iets te wensen of in de aanbieding te hebben.

Frank wees nog op enkele komende activiteiten, zoals het Sintfeest op 3 december en weer de traditionele Nieuwjaarsreceptie van de Vereniging met Roeland en zijn staf in de residentie.

Hij sloot af met de verwachting van een mooi Verenigingsjaar en mooie tijden voor alle aanwezigen en overige leden van de Vereniging.

Hierna gaf penningmeester Hans een geruststellend financieel overzicht, over de periode van 1 november 2016 tot en met 31 oktober 2017:



ADS ouvre le 5 février
Une Section jeunes



Venez-vous amuser entre copains à partir de 6 ans.

Salle Tilleul 1^{er} étage à Lampertheim

Les lundis de 17 h à 18 heures

Inscription et renseignements au **06 84 30 98 64**
ou contact.sjoelbak@gmail.com

Ne pas laisser sur la table

Het totale saldo waarover de Vereniging kan beschikken daalde van 5770 euro naar 3224 euro. Maar voor deze daling is een goede verklaring: naast de reguliere kostenposten zoals daar bijvoorbeeld zijn, Koningsdag, de zomerborrel, Sinterklaas, de Nieuwjaarsreceptie, de productie en verzending van de Rommelpot, de bijdrage aan de FANF, de ALV-kosten, waren er extra (éénmalige dan wel vijfjarige) uitgavenposten: de nieuwe geluidsinstallatie voor ruim 1400 euro en het Lustrum (een kleine 1000 euro).

Verontrustend was evenwel dat een twintigtal leden de contributie(nog) niet voldaan had. Enkele bestuursleden nemen actie op dit punt. Intussen is het merendeel van de contributie voldaan.

De kascommissie, bestaande uit Henk Golz en Jos Griffesjoen zwaaide Hans lof toe voor de efficiënte financiële huishouding. En Hans werd onder applaus van de vergadering gedechargeerd. Henk gaf helaas te kennen zijn functie als kascommissaris te willen neerleggen, nu hij deze functie drie jaar vervuld heeft. Onder dankzegging voor Henks accurate werk van de afgelopen jaren werd Noud Pijnenburg bereid gevonden zijn plaats in te nemen.

Patricia Weiss en Hans de Jonge werden herkozen in het bestuur voor de komende 3 jaar en het bestuur wordt nog versterkt door de toetreding van Chloé Kochersperger.

Voorts werd besloten de contributie ook voor dit jaar ongewijzigd te laten: 20 euro voor alleen gaanden en 30 voor families.

De rondvraag:

Claudia Huisman heeft een pakkend optreden bijgewoond van een jonge groep Indonesische dansers, Nusantara en laat graag anderen in een dergelijk optreden delen. Claudia overlegt met Gerard, de secretaris, en anderen of we een avond met deze groep kunnen organiseren. Daarbij kan eventueel een kleine Indische maaltijd geserveerd worden... Helaas heeft tot nu toe, in januari, Claudia nog geen vervolcontact kunnen leggen voor dit veel belovende gebeuren. Komt goed.

John Ruijs stelde aan de orde of de Vereniging een assisterende rol kan spelen voor een familie die, om allerlei redenen, moeilijkheden ondervindt bij remigratiepogingen naar Nederland. Hans de Jonge zal dit met John bespreken.

Bij de opvolgende discussie over dit punt viel het licht op het consulaire beleid van Buitenlandse Zaken van de laatste jaren. Consulaten zijn of opgeheven of in hun functies drastisch beperkt. Alles wordt vooral geconcentreerd op de Consulaire afdeling van de Ambassade in Parijs. Er zijn nog wel een aantal honoraire consuls, zoals hier in de Elzas, 'onze' Paul Fortmann, maar hun aandachtsgebied is vooral gericht op economische onderwerpen en economische samenwerking met Frankrijk. Daardoor gebeurt het steeds vaker dat Nederlanders bij rechtspositionele of andere problemen eerst informatie vragen bij een Nederlandse Vereniging.

Voorzitter Frank bezorgde zichzelf en aanwezigen bijna een identiteitscrisis toen hij de vergadering - al - om twintig over zeven kon sluiten.

Deel 2: de Notariële voorlichting:



Na een prettige pauze gingen we om acht uur verder met de voorlichtingsavond van het Nederlandse en Franse notariaat over familie- en erfrecht en wat er komt kijken bij de belasting en vererving van onroerend goed.

Deze bijzondere bijeenkomst volgt op een gewaardeerd aanbod van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) om in het buitenland, in dit geval in de Elzas wonende Nederlanders voor te lichten over de hierboven genoemde onderwerpen. De bijeenkomst was goed voorbereid vanuit de KNB, samen met de twee inleiders van deze avond:

Niels Baas uit Nederland en (de nog steeds uitstekend Nederlands sprekende) Michiel van Seggelen uit Grenoble. Michiel is de zoon van Anse oprichter André van Seggelen en 'notarieerde' eerder ook 10 jaar in Shanghai.

Het werd een prachtige avond, informatief, boeiende voordrachten en een levendige discussie met de aandachtige en actieve toehoorders.

Regelgeving en casuïstiek kwamen afwisselend over tafel. Toen rond half elf de bijeenkomst werd afgesloten, hadden de inleiders een heel schema geschetst van de Franse en Nederlandse regelgeving, mede met behulp van overzichtelijke power point sheets. En zij hadden ook duidelijke antwoorden op de uit het publiek opkomende praktische vragen.



Maar, ook omdat deze toch complexe materie niet ineens bij eenieder beklijft, werd ook zeer de toezegging gewaardeerd om een en ander nog eens in een afzonderlijk overzicht te verstrekken met daarin ook enige casuïstiek.

Tot onze verwondering begrepen we in de marge van de bijeenkomst dat maar weinig Nederlandse Verenigingen van het aanbod van de KNB gebruik hebben gemaakt.. wat ons betreft, zo weten we na deze avond.. een gemiste kans. Intussen heeft de KNB besloten, mede op grond van de goede Straatsburgse ervaringen volgend jaar door te gaan met het aanbieden van dergelijke bijeenkomsten aan Nederlandse expats.

Na alle technisch juridische uiteenzettingen werd de inleiders uitvoerig bedankt door Frank en kregen zij enkele boeken over de culturele kant van Straatsburg aangeboden... een fotoboek over de pas op de werelderfgoedlijst geplaatste 'Neustadt' en een op initiatief van de Elzassische Vereniging Theo van Doesburg, onze zustervereniging vervaardigde monografie over de Aubette '28. Intussen is ook mevrouw Minkjan die alles voorbereidde vanuit de KNB in Den Haag met enkele cadeaus bedacht.

Zie hieronder de samenvatting van inleiding en discussie die Niels Baas ons stuurde, waarvoor veel dank:

'Mijn presentatie ging over de praktische aspecten van nalatenschapsplanning voor Nederlanders in Frankrijk. In deze samenvatting beperk ik mij tot gehuwden met kinderen.

Toepasselijk erfrecht

Indien u ten tijde van uw overlijden uw gewone verblijfplaats in Frankrijk heeft dan is in beginsel het Franse erfrecht van toepassing op uw nalatenschapsgoederen in de Europese Unie (uitzonderingen zijn het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken). Dit is zowel het geval wanneer u geen testament heeft opgesteld als wanneer u bij de Franse notaris een testament heeft opgesteld (het is bijzonder af te raden zelf een testament te schrijven, hoewel dit in Frankrijk niet ongebruikelijk is).

Wanneer u de Nederlandse nationaliteit heeft kunt u echter ook kiezen voor de toepasselijkheid van het Nederlandse erfrecht op uw nalatenschap. Dit doet u door bij een Nederlandse notaris een testament op te stellen.

U heeft dus de keuze tussen het Nederlandse en het Franse erfrecht! De vraag is welk systeem u het meeste te bieden heeft?



Het bovenstaande is gebaseerd op de 'Europese erfrechtverordening' welke op 17 augustus 2015 in werking is getreden.

Nederlands of Frans erfrecht, welk systeem heeft u het meeste te bieden?

Voor gehuwden met kinderen komen de verschillen tussen het Nederlandse en het Franse erfrecht het duidelijkste naar voren. Het Nederlandse erfrecht stelt de huwelijksband duidelijk boven de bloedband, waar dit in het Franse erfrecht precies omgekeerd is.

In Nederland stellen de meeste gehuwden met kinderen een langstlevende testament op. Veelal bekend onder de term 'ouderlijke boedelverdeling' of 'wettelijke verdeling'. De langstlevende echtgenoot krijgt bij het overlijden van de andere echtgenoot automatisch de eigendom van alle nalatenschapsgoederen. De langstlevende echtgenoot en de kinderen zijn weliswaar de erfgenamen voor gelijke delen maar de kinderen krijgen nog niets. De kinderen krijgen een vordering op de langstlevende echtgenoot van een bedrag gelijk aan de waarde van hun erfdeel. Dit bedrag wordt pas uitbetaald na het overlijden van de langstlevende echtgenoot. Mocht de erfenis volledig zijn verteerd bij het overlijden van de langstlevende echtgenoot dan krijgen de kinderen niets meer. Onder het Nederlandse erfrecht kunnen de kinderen in bovenstaande situatie niet bewerkstelligen dat de langstlevende echtgenoot de legitieme portie moet uitkeren.

Indien iemand overlijdt met achterlating van een echtgenoot en kinderen dan geldt onder het Franse erfrecht dat de langstlevende echtgenoot twee keuzemogelijkheden heeft:

1. de langstlevende echtgenoot kan kiezen voor een erfdeel van $\frac{1}{4}$ gedeelte. Het resterende $\frac{3}{4}$ gedeelte wordt direct verdeeld onder de kinderen;
2. de langstlevende echtgenoot kan kiezen voor het levenslang-vruchtgebruik van de gehele nalatenschap. De kinderen zijn dan de erfgenamen van de gehele nalatenschap onder bezwaar van het vruchtgebruik ten behoeve van de langstlevende echtgenoot.

Het vruchtgebruik van de langstlevende echtgenoot heeft een andere inhoud dan wij in Nederland gewend zijn. De langstlevende echtgenoot mag niet beschikken en verteren. Dit betekent bijvoorbeeld dat de langstlevende echtgenoot de woning niet mag verkopen en met de verkoopopbrengst een andere woning kan kopen zonder de instemming en medewerking van de kinderen. De langstlevende echtgenoot mag de verkoopopbrengst ook niet verteren door het doen van bepaalde (consumptieve) uitgaven.

Bij testament kan maar nauwelijks worden afgeweken van het wettelijk erfrecht omdat anders de legitieme portie van de kinderen wordt geschonden. Deze legitieme portie is direct na het overlijden van de eerst stervende echtgenoot uit te keren aan de kinderen.

Gelet op het bovenstaande heeft voor gehuwden met kinderen het Nederlandse recht veel meer te bieden dan het Franse erfrecht. Wanneer u de Nederlandse nationaliteit heeft kunt u bij de Nederlandse notaris, ook al woont u in Frankrijk, een testament laten opmaken op basis van het Nederlandse recht.

Constructies uit het verleden

Voor de inwerkingtreding van de 'Europese erfrechtverordening' was op basis van het Franse recht op onroerend goed gelegen in Frankrijk altijd het Franse erfrecht van toepassing. Onder omstandigheden ook op het overige vermogen.

Gelet op deze achtergrond zijn er veel Nederlandse met zowel een testament in Nederland als in Frankrijk. De ervaring leert dat het hebben van twee testamenten in twee landen zeer onwenselijk is. Het is vrijwel onmogelijk

om beide testamenten naadloos op elkaar te laten aansluiten. In de praktijk geeft het bij de afwikkeling van een nalatenschap veel problemen wanneer er twee testamenten zijn doordat deze elkaar bijvoorbeeld tegenspreken. Het werkt altijd kostenverhogend. De komst van de 'Europese erfrechtverordening' heeft het hebben van twee testamenten onnodig gemaakt. Indien u twee testamenten heeft is het aan te raden één nieuw testament te maken, bijvoorbeeld in Nederland, waarbij de twee oudere testamenten worden herroepen.

Ook kwamen allerlei constructies voor om het Franse erfrecht te omzeilen. Voorbeelden zijn de 'donation entre époux', verblijfsbedingen in huwelijksvoorwaarden, etc. Op zichzelf prima regelingen maar door de komst van de 'Europese erfrechtverordening' meestal niet meer nodig. Indien uw nalatenschap bij uw overlijden nog met Nederlandse erfbelasting wordt belast, pakken voornoemde regelingen veelal nadelig uit. Indien u dergelijke regelingen heeft getroffen is het aan te raden advies in te winnen hierover. De uitkomst kan zijn dat het gunstiger is om voornoemde regelingen terug te draaien. De hierin gespecialiseerde Nederlandse notaris kan hierover adviseren.

Zijn uw erfgenamen Nederlandse erfbelasting verschuldigd over uw nalatenschap?

Indien u ten tijde van uw overlijden meer dan 10 jaar niet meer woonachtig bent in Nederland, zijn uw erfgenamen geen Nederlandse erfbelasting verschuldigd.

Bent u korter dan 10 jaar niet meer in Nederland woonachtig dan wordt er over uw gehele wereld-vermogen Nederlandse erfbelasting geheven.

Indien u ten tijde van uw overlijden inwoner van Frankrijk bent dan wordt in beginsel over uw gehele wereld-vermogen Franse erfbelasting geheven.

Vanuit de Nederlandse wetgeving bekeken is er alleen de eerste 10-jaar van uw emigratie sprake van dubbele heffing van erfbelasting. Er is geen verdrag tussen Nederland en Frankrijk ter voorkoming van dubbele heffing van erfbelasting. Er is wel een soort regeling in de Nederlandse erfbelasting waardoor u onder heel specifieke omstandigheden de Franse erfbelasting gedeeltelijk mag worden afgetrokken van de Nederlandse erfbelasting. De Franse wetgeving kent ook zo'n soort regeling. Het is te adviseren advies in te winnen bij de hierin gespecialiseerde Nederlandse notaris.

Huwelijksvoorwaarden nodig?

Het is bijzonder aan te raden om huwelijksvoorwaarden te maken wanneer:

- echtgenoten een verschillende nationaliteit hebben;
- wanneer een of beide echtgenoten een andere nationaliteit hebben dan die van het land van hun gewone verblijfplaats;
- wanneer een of beide echtgenoten vermogen hebben in een ander land dan in het land van hun gewone verblijfplaats;
- wanneer u wilt afwijken van het wettelijke huwelijksvermogensrecht.

De reden hiervoor is dat het huwelijksvermogensrecht van landen onderling heel verschillend is. Door het maken van huwelijksvoorwaarden met het uitbrengen van een rechtskeuze voor bijvoorbeeld het Nederlandse of het Franse erfrecht kan veelal worden bereikt dat er één nationaal huwelijksvermogensrecht van toepassing is op uw gehele vermogen. Over dit onderwerp bestaat een verdrag tussen Nederland en Frankrijk dat van toepassing is op huwelijken gesloten vanaf 1 september 1992. In zijn algemeenheid is het aan te raden om wanneer u een testament maakt op basis van het Nederlandse erfrecht uw huwelijksvoorwaarden ook te baseren op het Nederlandse recht.

Samengevat: Voor gehuwden met kinderen heeft het Nederlandse erfrecht meer te bieden dan het Franse erfrecht. Door de komst van de 'Europese erfrechtverordening' is het goed mogelijk een Nederlands testament op te stellen dat precies uitwerkt overeenkomstig uw wensen in zowel Nederland als in Frankrijk. Wel is van belang het

testament te structureren met het oog op de Franse erfbelasting en eventueel (10-jaarstermijn!) de Nederlandse erfbelasting.

Niels Baas <http://nl.linkedin.com/in/nielsba>

Een waardevolle avond met veel dank aan de inleiders en de KNB!

Donderdag 23 november, Cleveringalezing door professor Rick Lawson, hoogleraar European Human Rights Law aan de Rijksuniversiteit Leiden, op de Nederlandse residentie, 6 rue Erckmann-Chatrion

In de afgelopen jaren is er door dit Leidse instituut van de Cleveringalezing al een scala aan onderwerpen aan de Nederlandse gemeenschap in de Elzas voorbijgetrokken. Een greep: de betekenis van de oude cartografie voor de huidige tijd, het wel en wee van het Straatsburgse Europese Hof voor de rechten van de Mens, het subsidiestelsel van de Europese Unie, het ontstaan van het supranationale recht, ontwikkelingen in de farmaceutische wetenschap, the right to relate, over seksuele oriëntatie, Cleveringa en het verzet tegen extremisme, 'Naar meer of minder diversiteit in mensenrechtennormen in Europa?' en, ook voor een ruimer engelsprekend gehoor bijvoorbeeld de weg naar de totstandkoming van het Internationale Strafhof.



Dit jaar troffen we het weer uitermate. Rick Lawson is niet alleen kundig maar daarbij ook een zeer onderhoudend spreker.

Hij was de eerste spreker in al die jaren die niet alleen de oorsprong van de Cleveringalezing ter tafel bracht maar ook aandacht gaf aan het indertijdse verzet in andere Universiteitssteden waarbij hij onder meer de opstelling van prof. Koningsberger (Wis- en Natuurkunde) uit Utrecht benadrukte. De laatste protesteerde publiekelijk tegen de anti-Joodse maatregelen in het algemeen, terwijl Cleveringa zijn protest toespitste op het ontslag van zijn joodse collega prof. Meijers¹.

Koningsberger had zijn tekst ter verspreiding op de kathedraal laten liggen maar één van zijn studenten heeft de tekst verbrand om zijn hoogleraar te beschermen. Daardoor is van [diens](#) toespraak alleen bewaard wat oog- en oorgetuigen erover hebben geschreven.

Het onderwerp van de lezing dit jaar was goed gekozen. 'discrimination by association' uit een recente uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (Skorjanec versus Croatia). Hier de voor deze avond relevante passage ... "the obligation on the authorities to seek a possible link between racist attitudes and a given act of violence... concerns not only acts of violence based on a victim's actual or perceived personal status or characteristics but also acts of violence based on a victim's actual or presumed association or affiliation with another person who actually or presumably possesses a particular status or protected characteristic". Met andere woorden als, zoals hier het geval was een Rom en een niet Rom samen worden aangevallen met racistische motieven, is de agressie tegen de niet Rom ook als racistisch gemotiveerd op te vatten.

Goed gekozen, zoals hierboven gesteld, want de Leidse Cleveringa en de Utrechtse Koningsberger waren beiden zelf niet joods maar zetten zich in voor Joodse medeburgers en, in het geval van Cleveringa, werden tegen hem om die reden represailles genomen.

¹ Meijers overleefde met zijn gezin de oorlog en werd de grondlegger van het actuele Nieuw Burgerlijk Wetboek. Zie voor - nog - uitvoeriger informatie over het academisch verzet in het begin van de oorlog op de NVSO website, in de Rommelpot van oktober/november 2012, pag.3.



In september 1945 werd in het bijzijn van onder meer prof. Cleveringa aan Winston Churchill het eredoctoraat van de Leidse Universiteit verleend.

Lawson haalde ook nog aan de woorden aan die Churchill een paar maanden later, terugkijkend op de achterliggende jaren in Zürich uitsprak over de rule of law en deszelve handhaving door staten: *"The League of Nations did not fail because of its principles or conceptions. It failed because these principles were deserted by those states who had brought it into being. It failed because the governments of those days feared to face the facts and act while time remained"*. Een voortdurende waarschuwing die bijvoorbeeld ook doorklinkt in de latere woorden van toenmalig Minister President van Agt: *'de rechtsstaat is geen rustig bezit'*.

Eén suggestie voor een volgend jaar. Met een paar klapstoelen achter de hand is er altijd voldoende capaciteit en kunnen alle belangstellenden, onder wie traditioneel ook de leden van de Nederlandse gemeenschap, gastvrij onthaald worden en blijft er op de begane grond toch voldoende ruimte voor een informeel drankje en hapje. Er bleek overigens ook nu voldoende plaats maar dat kwam wellicht ook omdat sommige leden van de Nederlandse Vereniging van inschrijving hadden afgezien vanwege de mededeling over het beperkt aantal beschikbare plaatsen.

Maar, Roeland, mooi dat ook dit jaar deze traditionele lezing weer gehouden kon worden in de prachtige Nederlandse residentie.

De Leidse student/dichter Jan Scheltema heeft over het doctoraat van Churchill een dichterlijke impressie geschreven met als titel 'Kijkspul' waarin ie ook ironiserend de Studentenweerbaarheid 'Pro patria' van het Leidse studentencorps een plaats geeft, een passage:

*'Zit de praeses met de Prins te praten,
Moet Promotus praten met de President.
Praat de Praeses met de Prime-Minister,
Moet de Prins maar praten met sir Neville Bland.*

...

*Wij proberen weer te presenteren,
Zijn de propenschieters van een oude prent.
Komt een Prime-Minister promoveren,
Dan is Pri Pro Patria weer prompt present.'*

Scheltema werd slechts 26 jaar. In oktober '47 gedroeg hij zich vervelend op straat... het werd een opstootje waar de politie aan te pas kwam. Eén van de agenten voelde zich bedreigd en loste een schot dat Scheltema het leven kostte. Na onderzoek werd de politieman ontslagen van rechtsvervolging.

Zie meer van Scheltema onder 'Gedichten'.

Vrijdag 24 november, de traditioneel maandelijkse Verenigingsborrel in het nostalgie uitstralende Brant.

Nostalgie? Ja, zeker sinds de ruim 120 jaar bestaande lokaliteit een paar jaar geleden is heringericht in de stijl en sfeer van een kleine 100 jaar geleden.

Dit na veel problemen en discussies over de vraag welk deel van de ruimte als gemeentelijk monument moest worden aangemerkt met daaruit voortvloeiende zeggenschap over de (her)inrichting. En dan nog de moeilijkheden rond eigendom, management en de harde eis van de bovenburen om 's avonds niet te lang door te gaan.

Maar dat deerde de ongeveer tien borrelaars niet. Zij lieten de sfeer van het huidige Brant prettig in zich neerdalen.

Bij de maandelijkse borrel is het grappig te zien dat er iedere keer een verre van constante kring van vaste leden (en aanhang) aanschuift. Vrijwel elke maand zijn er weer nieuwe gezichten en slaan andere deelnemers een maandje over. Ook prettig voor de diversiteit van de verhalen. Zo ook deze maand. En ook nu wandelde om 8 uur (wintersluitingstijd!) een groepje even door, om in het even traditionele restaurant La Victoire een hapje te eten.

Het voordeel van La Victoire is ook dat het tot heel laat in de avond serveert. Het is dan ook een bekende gelegenheid om na een voorstelling daar nog even na een voorstelling te souperen. Het is maar dat U het weet... je weet nooit waar het goed voor is.

We hebben eind december (de 29^e) even overgeslagen maar U heeft elkaar alweer kunnen treffen op 26 januari van dit nieuwe jaar.

Zondag 3 december, Sinterklaasfeest in Schiltigheim

Ook dit jaar had Sinterklaas weer ruimte gemaakt in zijn agenda voor de Nederlandse Vereniging. En gelukkig hadden zijn sprankelende zwarte Pieten hetzelfde gedaan. Het werd dan ook weer een gedenkwaardige middag in het Maison des Sociétés in Schiltigheim.

Het fraaie huis werd als gebruikelijk bevolkt door een ruime schare gelovigen van allerlei leeftijdsklassen.

Monique had met de jonge Léon de Jonge de hapjes voorbereid. Frank leverde gezond groenvoer. Hans de Jonge had de verdere logistiek weer voor zijn rekening genomen, waardoor er voor jong en ouder voldoende keus in happen en drank was, inclusief een assortiment haringen². Patricia en Elena zorgden er voor dat Sint en zijn Pieten

goed gesoigneerd over kwamen met assistentie van de jonge Jan de Jonge. En dank en waardering ook voor de 'versier' en later 'afname'-ploeg.



De middag begon met een inventief en onderhoudend optreden van de bekende voordrachtskunstenaar Pierre Charby die de zaal direct wist te boeien.

Met een simpele zwarte hoed bracht hij tientallen direct herkenbare karakters en personages uit verschillende Europese landen over het voetlich. Hij stond daarbij op de schouders en in de traditie van artiesten uit de tijd van Molière.

En hij kreeg, naast andere mooie programmaonderdelen ook binnen de kortste keren een jeugdig orkest bij elkaar voor een niet onverdienstelijk concert van pakkende muziek.

Zijn officiële optreden kreeg nog onofficieel vervolg... hij bleek in een aanpalende ruimte een goed deel van het oudere publiek aan zich te binden met een serie bij de bierpomp uitgevoerde prachtige kaart- en andere trucs. Een soort 'off-Sinterklaasmiddag' dus. Voor herhaling vatbaar!

Maar hoe goed het optreden van Pierre Charby ook was, een ieder keek uit naar de entree van 'onze' Goedheiligman en zijn Pieten.

² En wie ook op andere dagen dan het Sintfeest haringen wil eten... Henk Golz gaf de tip dat deze bij supermarkt Edeka in Kehl steeds voorradig zijn.

Hans de Jonge was de 'cheerleader' die eenieder enthousiast liet meezingen met de traditionele Sinterklaasliederen, daarbij als steeds weer inspirerend begeleid door Jean Marie Fèvre op zijn ambulante orgel. Sint en de Pieten konden zich bij hun entree dan ook direct thuis en zeer welkom weten. Voorzitter Frank sprak een passend welkomstwoord waarna het woord verder aan Sint was.

En die bleek uitstekend op de hoogte van de laatste regionale sportontwikkelingen, te weten de verrassende overwinning van de Racing Strasbourg de avond tevoren op het onoverwinnelijk geachte Paris Saint Germain, zoals ook bleek uit zijn losjes om zijn schouders gedrapeerde Racing supportersshawl.

Ook dit jaar was de aloude en eeuwig jonge Heilige weer in grootse vorm: hij toonde zich traditioneel van zijn milde kant met veel opbeurende raadgevingen voor de jongere gelovigen begeleid door een veelheid van prachtige en passende cadeaus, die efficiënt uit grote zakken werden getoverd door de attente Pieten, die tegelijk kwistig pepernoten de zaal instrooiden. Hij verstoutte zich ook om de dit jaar aangetreden Ambassadeur, Roeland Böcker, even bij zich te roepen, vooral om hem te complimenteren voor zijn betrokkenheid bij onze Vereniging.



En, niet onbelangrijk na onze eerdere anecdotische ervaringen... de nieuwe geluidsinstallatie functioneerde onberispelijk.

De lange stoet van gelovigen bij Sint werd zo nu en dan onderbroken door een op Sints verzoek door Hans ingezet lied om zo de Goedheiligman een rustpauze te gunnen. Nadat eenieder van de betreffende gelovigen was langs geweest, werd het tijd voor Sints jaarlijkse dichterlijke terugblik en voorzichtige inschatting van het komende jaar. En nu kwamen ook de belangstellenden voor het 'off Sint' gebeuren aan de belendende bierpomp weer de zaal in. Sint's gedicht is in dit nummer hieronder opgenomen.

Hierna was het tijd voor meer liederen en helaas ook voor afscheid van Sint en zijn Pieten. Hij beloofde spontaan volgend jaar weer terug te komen, met zijn Pieten. Zij allen werden dan ook uitbundig bedankt en hen werd veel sterkte toegewenst bij hun verdere veelvoudige verplichtingen. Onder welluidend gezang schreed de hoge Geestelijke met zijn gevolg de zaal en het gebouw uit.



Buiten was het voor hen maar vooral voor Sints schimmel even wennen want het was inmiddels sfeervol gaan sneeuwen. Dat was dan ook voor enkele jeugdige gelovigen een goede reden het feest in de sneeuw voort te zetten.

De logistiek betrokkenen (en enkele andere leden) gaven de middag nog een avondlijk vervolg. Na de zaal en het huis weer in zijn oorspronkelijke neutrale staat te hebben teruggebracht werd een oude traditie weer opgepakt: een prettig besproeid dinertje elders in Schiltigheim.

Tot volgend jaar!

Jaargedicht van Sinterklaas 2017

A, comme anniversaire

*Joyeux anniversaire à l'association néerlandaise,
Qui a fêté 35 ans, et continue son ascèse.
35 Ans c'est l'âge des projets,
Alors allez-y, j'écoute : proposez!*

B, voor Brexit

Gebrek aan kennis, we weten het allemaal.
Maakt je een speelbal van de Populist.
Zie Brexit, met wat kreten en wat holle taal
Is ie met een heel land aan de haal.

C, comme Chronobiologie

*Trois médecins se sont vus le prix Nobel décerner
Pour avoir trouvé que le travail de nuit n'est pas bien.
ça dérange, paraît-il, nos « rythmes circadiens ».
Avec mon travail, je le savais déjà : il fallait demander!*

D, voor De Stijl, 100 jaar

Wat zouden Mondriaan en van Doesburg hebben gedacht
Bij een Nederland plots verslaafd aan hun primaire kleuren?
Kleuren grijpen de macht of, overdaad schaadt?
Ik schat in, ze zouden niks betreuren.

E, comme Conseil de l'Europe

*Pauvre Conseil de l'Europe, toujours plus pauvre !
Avec la Russie et la Turquie qui jouent au chantage
On risque de devoir couper bientôt la main d'œuvre
Pour l'Etat de droit en Europe, ce serait un vrai dommage.*



F, voor Fake News

Het komt uit een betrouwbare Russische bron.
En het is ook nog eens een alternatief feit.
Ik zou niet bestaan! Wat krijgen we nou! Pardon!
Hoe komen ze erbij. U ziet het! Ik ben er... elk jaar en altijd!

G, comme Glyphosate, de pesticide Round Up

*Les verts sont verts de rage
pour les pesticides dans nos salades.
Les uns disent qu'il n'y a pas de dommage
D'autres crient qu'on sera tous malades!*

H, voor Helmut Kohl

Het leek een eitje, een brug voor deze grote Europeaan.
En Straatsburg dacht al: voor elkaar, okido.
Maar Kehl aan de andere kant schoof dat op de lange baan.
En dat is een les voor Straatsburg... it takes two to tango.

I, comme Irma

*Les Caraïbes sont menacés lors de la saison
Des ouragans et cette année n'a pas fait exception.
Irma est passée par là avec ses destructions,
Soyons solidaires lors des appels aux dons!*

J, voor Joyeux Noël?

Ik ben dankbaar bij jullie allen te kunnen zijn hier.
Want in de verdere Elzas ben ik een vreemde allochtoon.
Ik zie buiten om me heen alleen maar een overdreven Kerstmis-sier.
Maar U allen ziet het goed, ik ben de echte hoofdpersoon.

K, comme Kim Jong Un

*Kim Jong Un avec ses missiles menace la planète.
Comme s'il n'y avait pas déjà assez de fous.
Ça doit être la coiffure qui le rend relou.
Mais nous aimerions juste qu'il arrête.*

L, voor Lustrum

Het is een bekend gegeven uit het leven:
Hoe meer verleden hoe minder tijd!
Maar kijk naar mij, ik blijf en ben gebleven.
Zo ook met Anse, die blijft niet even, maar voor altijd.

M, comme Macron

*A peine arrivé, Emmanuel Macron
S'attaque déjà à la taxe habitation
Avec son nouveau parti, la République en marche
Voyons ce que ça donne, et espérons que ça marche.*

N, voor Neustadt

Tja, da's even meer dan wennen voor La France intérieur.
Een Elzassische Frans-Duitse wijk op de werelderfgoedlijst.
En, die wijk is ook voor Duitsland een soort van cultureel ambassadeur
Want zo iets bestaat daar niet meer, zo gaaf gepolijst.

O, comme Optimisme

*Toutes les peurs, les risques et les malheurs du monde
à l'optimisme ne laissent pas beaucoup de chances
mais il ne faut pas vivre comme si on était moribonds,
je compte sur vous pour restaurer la confiance!*

P, voor Puigdemont uit Catalonië

Noord Oost Spanje heeft een pseudo-staat een pseudo-president.
En Madrid heeft gevoel voor alles behalve relativeren.
Beiden gingen er met gestrekt been in, met Spaans temperament.
Onzin, zo'n eigen staatje maar er valt vast nog wel wat zonder geweld te accommoderen.

Q, comme Quitter

*Les beaux yeux de Jeanne Moreau se sont fermés à jamais.
Et Jerry Lewis ne nous fera plus rire désormais.
Comme Roger Moore, Jean Rochefort et Chuck Berry.
Beaucoup d'artistes nous ont quittés, mais leur souvenir reste ici.*

R – voor Nieuwe Nederlandse regering

Oef, en maar formeren... maanden, maanden lang, wie geloofde er nog an.
Het leek het best het hele program tot vrije kwestie te verklaren.
Maar zie... daar was een doortimmerd en vooral dichtgetimmerd program.
Alleen, zo maak je van onafhankelijke parlementariërs kabinetsdienaren.

R - voor Racing Strasbourg, een extra couplet!³

Die ontwrichtende geldsmijterij tegenwoordig in het profvoetbal.
Gisteren speelde 540 miljoen in Meinau tegen een kleine 30 miljoen.
En yes, het was godlof Racing dat verdiend de overwinning stal.
Zo mooi dat Straatsburg liet zien dat je met zoveel geld niet alles kan doen.

S, comme Simone Veil

*Pour beaucoup d'entre nous tu as été une icône,
Mais hélas tu es partie, chère Simone.
Tu as survécu à Auschwitz et à toutes les critiques.
Il en faudrait un peu plus comme toi en politique !*

T, voor Trump

Daar zijn we mooi klaar mee, met zo'n ongeleid ego daar overzee.
Het zegt ook veel over zijn kiezers en het gebrek aan een alternatief.
Hoe dat gaat lopen in de komende tijd? Geen idee.
En stel je voor dat ie herkozen wordt? Wat een perspectief!

³ Vanwege de spectaculaire overwinning de dag ervoor van de Racing Strasbourg op Paris Saint-Germain

U, comme Uber

*Un taxi privé, mais beaucoup moins cher
Certes l'idée avait l'air super
Mais quand Uber se fait voler nos données
Alors on a de quoi être bien fâchés !*

V, voor Vignette (Crit'air)

Het is me wat tegenwoordig met al die vignetten voor allerlei auto's.
Vandaag mag je straks rijden maar voor morgen heb je de verkeerde kleur.
Sint weet veel beter. Zijn paard mag altijd en is geen dag werkloos.
Ik zie het komen..electrische paarden en één echt paard... en weg met de brandstofgeur.

W comme Weinstein

*Weinstein, le porc d'Hollywood, a été dénoncé
Peu à peu les femmes commencent à parler
On a un peu moins peur de dire «me too/moi aussi »
Mais il faudra encore du temps pour que cela soit fini.*

X, voor X-ray en Google

We kennen de MRI, de totale body scan en de x-ray.
Zo is alles heel simpel over onze conditie bekend maar dat is oké.
Maar met Google en Facebook is onze privacy passé.
Het wordt tijd voor een massaal protest want zij zijn te machtig en wij te gedwee.

Y, comme « Y a qu'à... »

*« Y a qu'à faire ci, y a qu'à faire ça »
On entend tout le temps, par ci, par là
Mais n'est-il pas plutôt imbécile
De croire que la solution soit si facile ?*

Z, voor Zimbabwe en Mugabe

De vrijheidsvechter joeg eerst alle boeren van hun land af.
Nam vervolgens als dictator een machtsbeluste vriendin.
Onderdrukte en moordde maar gaf één rivaal teveel geforceerd vrijaf.
En dat was teveel voor zijn bewind van waanzin.



Vrijdag 8 december, Stammtisch de Noël: van Sinterklaas tot Santa Claus, met een inleiding door ons medelid Roberto Dagnino.

Langzaam kwam Straatsburg onder een stemmig wit sneeuwlaagje te liggen, toen de ruim 60 gasten van de 'Stammtisch de Noël' restaurant l'Ancienne Douane binnenschuifelden voor een interessante namiddag met als thema 'Kerst in Europa'.

In deze elk jaar door dagblad DNA en omroep France Blue georganiseerde middagen staan verschillende kersttradities centraal (historisch, muzikaal, regionaal). Op 8 december stonden Zwitserland, Nederland en Duitsland op het programma.

Op uitnodiging van consul Paul Fortmann konden enkelen van ons aanwezig zijn naast de inleider voor Nederland, Roberto Dagnino.

De uitgenodigde Duitse spreker bleek verhinderd maar dat gaf de overige twee sprekers een ruimere gelegenheid om de gebruiken in Nederland en Zwitserland voor het voetlicht te brengen.

Als eerste nam de Zwitserse consul Line-Marie Leon-Pernet met zichtbaar plezier het woord over de verschillende tradities in haar geboorteland. Die zijn grotendeels door de omliggende taalgebieden bepaald. Zo wordt de goedgevulde kerststol 'panatone' uit het Italiaanstalige deel, in het Duitstalige gebied niet massaal gegeten. De Duitse culinaire en kerkelijke Weihnachtstraditionen zijn minder zichtbaar in de eigen Franstalige geboortestreek van de spreker. Zwitserland bleek daarmee een 'eclectische' regio waar de tradities van buiten de landsgrenzen heel bepalend zijn geweest voor de 'nationale' kerstcultuur.

Na Madame Leon-Pernet nam ons Verenigingslid de, van oorsprong Italiaanse, hoofddocent Nederlands op de Universiteit van Straatsburg, Roberto Dagnino, de microfoon over. Hij hield een vlammend betoog over het andere grote feest in Nederland, Sint Nicolaas. In een heldere presentatie liep Dagnino langs de verschillende kleine en grote tradities vanaf 11 november, Sint Maarten, tot en met de vreugdevuren rond Oud & Nieuw. Waarvan 5 december voor kinderen absoluut en nog altijd het belangrijkste feest is, legde hij uit. De groots georganiseerde intocht, het schoenen zetten, de surprises en gedichten op het 'heerlijke avondje', ze kwamen allemaal voorbij. Afgezet tegen de vooral gastronomische manier van kerstvieren (soms cadeaus, bijna altijd etentjes) werd duidelijk dat Sint Nicolaas, via Amerika ook naamgever van Santa Claus, cultureel een belangrijk deel van onze feestmaand bepaalt. Ook de Elzas kent haar Sinterklaasgebruiken, maar die zijn minder groot en sterk dan in de lage landen – iets waar alle sprekers mee instemden.



Het publiek deed actief mee met de discussie over overeenkomsten, overlappingen van, en tegenstellingen tussen de verschillende kerstvieringen. Honorair Consul van Nederland, Paul Fortmann, en een onaangekondigde gastspreker/historicus zetten daarna nog een dispuut in over de invloed van het calvinisme op de Nederlandse feestdagencultuur. Zij gingen ook in op een cultureel verschil tussen het Calvinisme en Lutheranisme: zo was Mulhouse meer Calvinistisch en heeft men daar Sint Nicolaas meer in ere gehouden dan elders in de Elzas, waar het meer Lutheraanse Straatsburg bijvoorbeeld de oorspronkelijke naam van de kerstmarkt, Sint Nicolaasmarkt heeft vervangen door Christkindelmärik. Na anderhalf uur werden de dorstige kelen en lege magen verwend met een door DNA aangeboden glas Bière de Noël en een flinke portie flammekuechen. Rond half zes sloot de voortreffelijke presentator de bijeenkomst af, waarop sommige vaste vrienden van onze Nederlandse gemeenschap nog plaatsnamen aan de daadwerkelijke Stammtisch voor een afsluitend biertje. Het was een mooie middag.

Marc Wiers

Vrijdag 12 januari, Impressie van de Nieuwjaarsbijeenkomst.

Op deze avond van de 12e januari trof de Nederlandse goegemeente zich weer traditioneel in de Nederlandse residentie voor de goede wensen met enig indrinken in het nieuwe jaar.

Het is een mooi gebruik dat meer dan 10 jaar geleden gestart is door toenmalig ambassadeur Cobus van der Velden. De staf van de Nederlandse Vertegenwoordiging, van wie ik mij verstout vooral Yolanda Schaeffer te noemen, had alles prima voorbereid. Ambassadeur Roeland Böcker en onze voorzitter Frank van Lamsweerde wensten eenieder een mooi jaar, inclusief onze Vereniging. Dit begeleid door enige bespiegelingen.

Er werd weer ruim bijgepraat en banden gesmeed dan wel weer aangehaald. Na de genoegelijke bijeenkomst toog eenieder later op de avond weer zijns weegs ter persoonlijke invulling van dit nieuwe jaar.

Personalia

We ontvingen helaas het trieste nieuws dat ons lid Sara Hirt-Euser, echtgenote van Charles, op 15 januari aan een ernstige ziekte is overleden. Ze is 73 jaar geworden. Sara was sinds vele jaren lid van onze vereniging en nam trouw aan de vele hoogtepunten deel. Ondanks haar zware ziekte was ze nog aanwezig op het laatste Sinterklaasfeest. Het bestuur biedt Charles en verdere familie zijn oprechte condoleanties aan en wenst hen sterkte bij het verwerken van dit zware verlies.

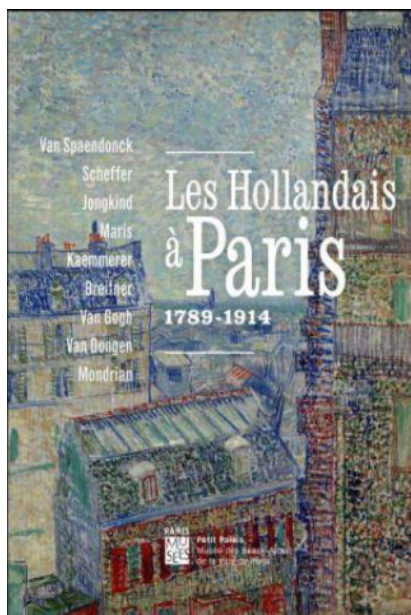
Culturele tips

Sarrebourg, Chagall

Als u de nu aflopende expositie met jeugdwerken van Marc Chagall hebt gemist in Basel, ga dan (weer) eens naar Sarrebourg waar U in de Chapelle des Cordeliers zijn mooiste glas in loodwerk vindt. Uw scribe heeft er minutenlang ademloos naar staan kijken bij een eerste bezoek. Het werk meet 12 bij 7,5 meter en vertelt in prachtige kleuren (vooral het rood en blauw zijn adembenemend) het Genesis verhaal over de oorsprong van het leven. Bel even over de winterse openingstijden, die willen nog wel eens schuiven: 03 87 03 11 82 –

<http://www.ville-sarrebourg.fr/Chapelle-des-Cordeliers>.

En in het nabije Musée du Pays de Sarrebourg kunt U een aantal Chagall werken als tapijt zien. Tegelijk met fraaie resten van de oorsprong van de stad en een ruim overzicht uit de eerdere bloeitijd van de porceleinproductie. Ook hier, bel even: 03 87 03 27 86.



Nederlanders in Parijs!

En, nu de TGV Parijs tot een buitenwijk van Straatsburg heeft gemaakt: van 5 februari tot 13 mei kunt U in het Petit Palais (01 53 43 40 00) een prachtig overzicht van werken van eertijdse Nederlandse schilders in Parijs zien. Zoals van Johan Barthold Jongkind⁴, Kees van Dongen, Vincent van Gogh, Willem Matthijs Maris en Piet Mondriaan.

De tentoonstelling was eerder in het van Goghmuseum in Amsterdam en wordt nu dus min of meer bij u thuis gebracht.

<http://www.petitpalais.paris.fr/expositions/les-hollandais-paris-1789-1914>

Nieuw boek op Vincent van Gogh van Wouter van der Ween

Binnenkort kunnen we een aparte visie op Vincent van Gogh verwachten in een boek van ons medelid van onze Vereniging, de Straatsburger Wouter van der Ween, kenner bij uitstek van van Gogh met al een reeks puntige en goed leesbare publicaties rond van Gogh op zijn naam.

⁴ Tegelijk loopt er tot 27 mei in het (mooi gerenoveerde) Dordts Museum een tentoonstelling gewijd aan Jongkind en tijdgenoten, onder wie schilders van de school van Barbizon.

Zijn nieuwe boek belooft een steen in de vijver van de gevestigde meningen over van Gogh te worden, zoals ook blijkt uit de aankondiging in de pers...’ van Gogh, obsédé par l’argent et la réussite, le livre qui fait tomber le mythe’. Uw redacteur kon het boek al lezen... een overtuigend betoog!

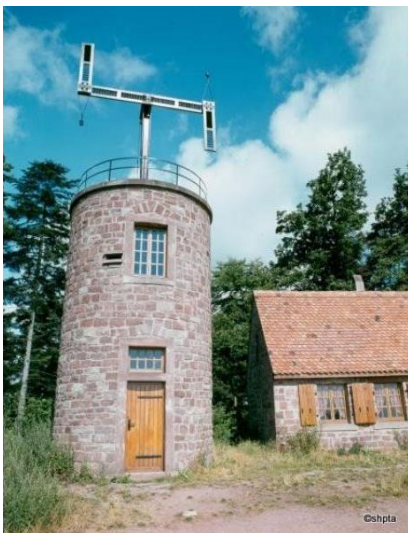
Wouter presenteert zijn boek op zaterdag 10 maart om 4 uur ‘smiddags in de Salle Blanche van de Librairie Kléber, hartje Straatsburg.

Wouter van der Veen: ‘Le capital de van Gogh ou comment les frères van Gogh ont fait mieux que Warren Buffet’ (!). 210 pag’s. 20 Euro.



Banden Straatsburg-Nederland: de Chappe-seintorens

In eerdere nummers werden al diverse soorten banden belicht met artikelen over het treinvervoer, hoe de afstand per fiets te overbruggen, een filosofische en theologische relatie (de Mennonieten).



Nu aandacht voor berichtencommunicatie, dat wil zeggen de communicatie van hier tot aan Amsterdam met op torens geplaatste seinen in de zogeheten ‘tours de Chappe’! Het is een uitvinding van Claude Chappe, uit 1790.

Het ‘comité du Salut Public’ besloot in 1794 tot brede toepassing over alle door Frankrijk beheerste gebieden, wat leidde tot een verbinding met Amsterdam in 1810.

Na de val van Napoleon beperkte de toepassing zich vrijwel tot Frankrijk, tot 1845 met 545 torens. Daarna werd het systeem afgelost door de elektrische telegraaf. In 1855 viel het doek definitief.

Ik trof er deze vakantie één in Bourgondië, midden in een bos, met bomen intussen hoger dan de seintoren, na een lange wandeling met slordige aanduidingen. Maar U kunt het indertijdse ingenieuze wonder ook dichterbij bekijken. In Saverne staat, vanaf 1798 een puntgaaf (jammer genoeg alleen in de zomer) te bezichtigen exemplaar met een museum en een demonstratie. Houdt het even in gedachte.

https://www.jds.fr/saverne/patrimoine-historique-alsace/tour-de-l-ancien-telegraphe-chappe-4860_L

Gedichten

De gedichtenweek in Nederland is nog maar net achter de rug.

Hier het winnende (apocalyptische) gedicht van Jan-Paul Rosenberg (51), ‘de laatste foto van de vrede’:

‘Ik bedoel dit letterlijk: verlaat de zoemende foto nu het nog kan, zelfs uit de ruimte blijkt de verwoesting onafwendbaar.

Vanuit deze foto leidt de weg naar de ontsnapping, elke poging tot bewegen wordt beloond.

Deze waarschuwing geldt voor iedereen: pretvaders, bonusmoeders, leenkroost; alles waarop een naam rust, een burgerservicenummer, een cliëntprofiel; alles wat kan worden afgeluisterd, dus alles wat voor evacuatie in aanmerking komt.

De laaste foto van de vrede bloedt als een echte, loyale Madonna.

De staat stuurt een app: de elektriciteit is dood, telefoons/computers afgesneden.

Discreet duiken we onder in een tentenkamp.

Paspoorten, sleutelwoorden raken uitgebloeid.

De foto liegt niet. Nog even en dan gaat het los... begint het zoeken met honden naar overlevenden.

Tot dan steken we de koppen in het zand, tracteren we het Gouden Kalf op Bach, blijven God door de vingers zien.

Het doet me denken aan een gedicht van Menno Wigman (1966-2018). Wigman is dezer dagen overleden op de leeftijd van 51 jaar. Hij was één van Nederlands bekendste dichters. Hij was ook vertaler, essayist en bloemlezer. Het gedicht hieronder betreft ook een sort Apocalyps maar vanuit een heel ander perspectief.

Hier uit de bundel 'Mijn naam is legioen' (2012), 'Brief aan een luie vriend', over de onrustig makende consequenties van Pascal's stelling dat de mensheid beter af is als iedereen gewoon thuis blijft:

'En als het waar is zoals Pascal schrijft, dat alle

Ellende van de mensheid

Maar één oorzaak heeft, namelijk dat men niet in staat is

Rustig in een kamer te blijven, hoe, mijn vriend,

Hoe zullen onze dagen dan verstrijken?

Je zult dag in dag uit naar doodse straten staren.

Je zult geen post meer krijgen. Er zal geen deurbel klinken, geen telefoon, steeds trager

Kruipt het gas door je buizen, je ziet je tuin verdorren

en hoort het water onder je voeten woelen.

En alle kassa's en computers halen hun slaap in,

Geen stoplicht geeft nog acht,

Er drijven regenpijpen door de straten, bloemenstallen,

Warenhuizen en wapenarsenalen zakken in de aarde

En jij zit als een pasja op je kamer.

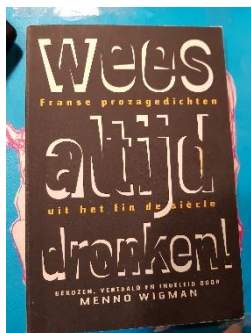
Ver van de steden trekken bomen tegen bomen op.

Takken, wortels, alles wurgt

Elkaar, struik vechten en verdelgen, gras wint alom veld.

Niks ruikt naar God. De aarde neemt een nieuw begin.

De dieren voeren eensgezind een paspoort in.'



U ziet hier ook nog een door Wigman vertaald prozagedicht van Baudelaire gedachtig diens motto: 'alle literatuur vloeit voort uit zonde'.

'Wees altijd dronken!

Wees altijd dronken. Dat is alles, het enige wat er toe doet. Om niet de hele last te voelen van de Tijd die je schouders breekt en je naar de aarde drukt, moet je je onophoudelijk bedrinken. Maar waaraan ? Aan wijn, aan poëzie of aan deugdzaamheid, net wat je wilt. Maar bedrink je.

En mocht je soms ontwaken op de trappen van een paleis, in het groene gras van een greppel, in de sombere eenzaamheid van je kamer, en merken dat de dronkenschap al verminderd of verdwenen is, vraag dan aan de wind, de golven, de sterren, de vogels en de klok, aan al wat vliedt, al wat zucht, al wat rolt, zingt of spreekt, vraag dan hoe laat het is, en de wind, de golven, de sterren, de vogels en de klok zullen je antwoorden: 'Het is tijd om dronken te worden! Bedrink je om geen gemartelde slaaf van de Tijd te zijn, bedrink je altijd maar weer! Aan wijn, aan poëzie of aan deugdzaamheid, net wat je wilt.'

Elders in dit nummer (bij het verslag van de Cleveringalezing) is een passage uit een gedicht van de (rechten)student/dichter Jan Willem Scheltema (1921-1947) opgenomen. Hij was de zoon van een Delftse huisarts. Scheltema haalde zijn kandidaatsexamen juist voor de Duitsers de Universiteit sloten. Hij hervatte zijn studie na de oorlog maar werd in 1947 in een opstootje in Leiden waar politie bij geroepen werd, dodelijk getroffen door een politiekogel. Hij schreef het liefst te zingen teksten, vooral voor zijn studentenvrienden maar hij leidde bijvoorbeeld uit het raam van zijn zolderverdieping ook net zo gemakkelijk een koortje van straatjongens waarbij hij zelf de solopartij vertolkte.

Heel bekend van hem is zijn pseudo soort Hongaarse tekst met een ode aan de Leidse hospita... de 'Hosz Pita', een fragment.

*'Hosz pita
Aggou jehosz pita
Dik kesgom melmettun toet
Hoszpita
Tibesz tehosz pita
Di debedde vûron sdoet.
Segge seffe, worruwàck kurdàn
Mottu nogwa tvan de bàck kurdàns
Mottu melluk, mottkàg gullàn
El ke òg tente sèl lufte dòn.'*

De grap is, als je het hardop leest blijkt het gewoon Nederlands

En ook van hem: 'Ik wilde', met 'ambtenaren' als werkwoord, uniek in onze taal voorzover ik weet:

*'Ik wilde, dat ik naar gedachten
Als naar een hond kon fluiten,
dat zij zich dan met trouwe blik
In het halster lieten sluiten.*

*Het kaartstelsel, dat in mijn jeugd
nog op mijn denken paste,
ligt hopeloos uiteen gespreid
in veel te grote kasten.*



*En toch, ik weiger pertinent
Mijn geest te ambtenaren
En alles, wat mij dierbaar is,
Op stapels te bewaren. ‘*

Literair schrijvende diplomaten

Diplomaten schrijven vooral verslagen, rapporten en ambtsberichten als neerslag van de ambtelijke belevenissen en observaties voor Buitenlandse Zaken (BZ) in Den Haag en - als het aan de orde is - voor de door BZ aangeduide ‘vak ministeries’, alle andere dus. De stijl varieert van dor tot prettig leesbaar.

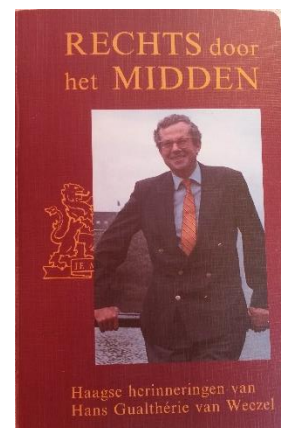
Sommigen wagen zich op latere leeftijd aan een terugblik, observaties, een autobiografie. Soms taai, met nog het raamwerk van ambtsberichten zichtbaar, maar vaak ook soepel geschreven. Zie ‘Achteraf bezien’ van Ben Bot (diplomaat/minister van Buitenlandse Zaken). Of, voor een interessante kijk in de keuken van het Ministerie van Justitie van wat langer geleden: Cees Fasseur, ‘Dubbelspoor, herinneringen’.

Voor wat betreft het taalgebruik: uw schrijver van dit stukje heeft zich in vroeger tijd met enkele (wetgeving)collega’s ingezet binnen het Ministerie van Justitie voor het van de grond tillen van een Stichting voor het schrijven van ambtelijke stukken in dichtvorm. Twee voordelen: een beetje oefenen en goede kans dat het leuker is dan het vaak dorre proza en ten tweede, een management-argument: poëzie is korter! Maar het sloeg niet aan en de bestuursfuncties zijn nog open.

We zijn indertijd niet verder gekomen dan een (positieve) beschikking in dichtvorm rond Sinterklaas op een asielverzoek. Het betrof een asielzoeker wiens verzoek door een medestander steeds met brieven in poëzievorm werd geschraagd. We hebben er om misverstand te voorkomen ook een ‘echte’ beschikking bijgedaan maar het is toch bij een eenmalig gebeuren gebleven.

Maar nu, literair schrijvende diplomaten. Dat wil zeggen, in het bijzonder de meer literaire geschriften van Nederlandse Permanente Vertegenwoordigers bij de Raad van Europa.

Vooreerst, in de categorie ‘terug blikken’, een Straatsburgse PV die, grotendeels in zijn Straatsburgse tijd een boek heeft geschreven met een mix van zijn Haagse parlementaire jaren (1977-1992) en enkele Straatsburgse ervaringen: Hans Gualthérie van Weezel. Hij mocht zich van 1992 tot 1998 kasteelheer van de Straatsburgse residentie noemen. Afkomstig uit de Christen Historische Unie (CHU) nadien opgegaan in het CDA, is van Weezel na een start bij BZ, vòòr zijn Straatsburgse jaren een groot aantal jaren buitenlandwoordvoerder voor het CDA geweest, alvorens in diplomatieke dienst terug te keren en te landen in Straatsburg.



In zijn boek ‘Rechts door het midden’, wat ook een motto was van ‘zijn’ CHU, betoont hij zich openhartig en reflecterend over zijn politieke en diplomatieke tijd. Hij strooit ook met typerende anekdotes, soms zelfs onbedoeld naar mijn idee.

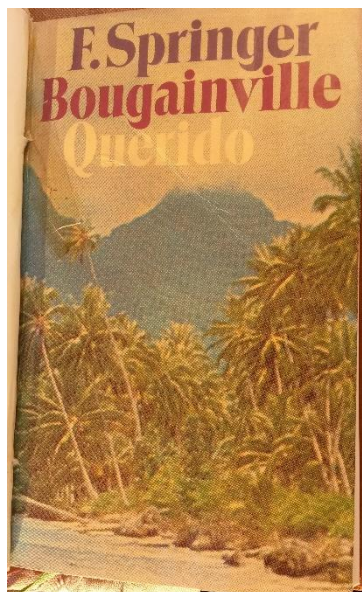
Hier een passage uit zijn Straatsburgse tijd, die past bij zijn stijl en visie:

‘Wanneer ik mij, gekleed voor de lunch bij mijn Engelse collega Noël Marshall, ter ere van het bezoek van prins Charles aan Straatsburg, (‘verder voorbereid’), aarzel ik even tussen mijn NAVO-das en die van het House of Commons, het Britse Lagerhuis. Aan beide instellingen bewaar ik de beste herinneringen met duidelijke voorkeur voor alles met een onmiskenbare Engelse snit. Het wordt uiteindelijk de das van het Britse Parlement maar deze hommage aan de Engelse democratie wordt helaas door de kroonprins niet herkend. Wel stevent deze enthousiast af op de enige NAVO-dasdrager die zich in het gezelschap bevindt. De laatste stelt zich niet als een hoge NAVO-functionaris voor maar als de nieuwbenoemde Tsjechoslowaakse ambassadeur bij de Raad van Europa in Straatsburg. De wereld staat nu echt op zijn kop.’

En een ontboezeming over de parate kennis over het Wilhelmus:

‘De kennis van het Wilhelmus is minimaal, en het is schandalig dat bij de viering van Koninginnedagen in het buitenland de tekst moet worden rondgedeeld. Zoiets zou in Frankrijk of Engeland niet snel gebeuren.’ Zijn hartekreet is verhoord. Het CDA heeft dit thema opgepakt.

Vervolgens een echte literator, Carel Jan Erik Schneider die in Straatsburg in de 80-er jaren Permanent Vertegenwoordiger was. Schneider is een paar jaar geleden overleden.



Onder zijn schrijversnaam ‘F. Springer’ heeft hij in een serie uiterst lezenswaardige boeken het diplomatieke leven en de daaraan verbonden belevenissen in een ogenschijnlijk luchtige stijl met rake observaties beschreven. Vrijwel al zijn plaatsingen her en der over de wereld hebben tot onderhoudende literatuur geleid. Een mengeling van Nescio, Carmiggelt en Elsschot.

Waarom ‘Springer’? heb ik hem op een lezing in Leiden eens mogen vragen. ‘Omdat ik nooit lang op één plaats bleef’ was het antwoord.

Vooraf in het weekend onttrok ie zich in zijn residentie zoveel mogelijk aan afleidende verplichtingen. Maar niet helemaal. Hij faciliteerde bijvoorbeeld het vieren van Sinterklaas in de residentie voor Nederlanders bij de Raad. Zijn jaren in Straatsburg hebben: ‘Teheran, een zwanenzang’ opgeleverd, waarin ie zijn ervaringen van zijn plaatsing in Iran (’78-’79) heeft verwerkt, gesitueerd rond de val van ‘Reza Sjah de Grote’.

Ik heb Schneider in de Straatsburgse residentie mogen ontmoeten op een receptie in die ’80-er jaren. Stelde me bij binnenkomst voor en vertelde ‘alle drie’ zijn boeken gelezen te hebben waarop hij minzaam glimlachte en toen ik een anderhalf uur later met een licht rodere neus vertrok wist hij mijn naam nog te noemen bij zijn wens voor een prettige verdere avond. Dat is BZ dacht ik, getraind op namen. Maar ik heb voor mezelf een prozaïscher verklaring: hij had geen drie maar al vijf boeken geschreven en moet gedacht hebben ‘die vent onthoud ik’.

Mijn favoriete boek is: ‘Bougainville’, licht geïnspireerd op zijn verblijf als Tijdelijk Zaakgelastigde (de diplomaat die in afwezigheid van een Ambassadeur een diplomatieke missie leidt) in Bangladesh van ’72-74.

De titel is in het boek meer dan het eiland in de Stille Zuidzee...‘het is de naam van een plek op aarde, omspoeld door de zee. Het is een klank die verborgen dromen kan aanwakkeren, het is een deel van de litanie die de treurigheid van het bestaan kan bezweren en het verlangen mogelijk maakt’ zoals een recescent eerder oordeelde.

‘Als ik wil wegvlugten uit de rotzooi van elke dag’ zegt Tommie (één van de hoofdpersonen uit het boek) ‘noem ik die namen zachtjes op. Ik ben een eerste klas geofende escapist. Cape Farewell in Nieuw Zeeland, Alice Springs in Australië, Mandelay in Burma, Bougainville in de Stille Zuidzee, ach, Bougainville, Cox’s Bazaar aan de Golf van Bengalen. En als ik nog eens, zoals in het bekende spelletje, een ander leven in een andere tijd mag kiezen, dan word ik werkend lid van de Royal Geographic Society anno 1860 of zo’.

In het boek komt Tommy om doordat hij wordt meegesleept door de zee op zijn geliefde Cox’s Bazaar in Bangla Desh. Een passage die door mijn hoofd flitste toen ik zelf op een strand buiten Karachi, uitgenodigd door stafleden van het Nederlandse Consulaat aldaar, de zee instapte en direct door een krachtige onderstroom onderuit werd geslagen en de zee ingesleurd. Na een meter of twintig, dertig keerde de golf en werd ik weer op het strand gesmeten. Terwijl ik nog half rochelend terneer lag en dacht aan de verdrinkingsdood ontsnapt te zijn, voegden de ervarenen me met een koel glas in de hand empathisch toe. ‘dat doen we altijd even met rookies’.



Ik noem hier verder Lot van Schaik, ten tijde van het indertijdse Nederlandse voorzitterschap binnen de Raad van Europa toegevoegd aan de Straatsburgse Permanente Vertegenwoordiging, alweer een 15 jaar geleden. Nadien werd zij Nederlandse vertegenwoordiger bij Unesco. In 2011 verscheen haar roman ‘het Europese Hert’ waarin licht hilarisch de Europese integratie aan de hand van verwickelingen rond de totstandkoming van de Europese Grondwet wordt belicht. Toegespitst op – fictieve - uniformeringspogingen om tot een in dat Verdrag op te nemen waarschuwbord voor overstekend wild te komen. In het boek lukt dat pas nadat aan gevoeligheden van één lidstaat wordt tegemoet gekomen:

‘Een week voor 1 december kwam er toch nog een kink in de kabel. De Polen, die tot dusver over het onderwerp hadden gezwegen, bleken problemen te hebben met de, in hun ogen, geprononceerde geslachtskenmerken van het prototype. Aan de Luxemburgse premier werd gevraagd hierbij te bemiddelen. Dankzij hem werd tijdens een nachtelijke vergadering op het nippertje een compromis bereikt, een inkorting van enkele millimeters, en zo kon het voorstel alsnog zijn beslag krijgen’.

Een interessant feitje uit het boek is dat het hedendaagse, nog steeds per staat enigszins verschillende verkeersbord, gebaseerd is op een aquarel van Goethe van de uitbarsting van de Vesuvius.

Haar echtgenoot, Rob van Schaik heeft in 2015 zijn zeer leesbare herinneringen gepubliceerd, die, naast een kroniek van zijn diplomatiek leven inzicht geven in het culturele Amsterdamse leven van de veertiger en vijftiger jaren.



Vervolgens: Ellen Berends, Permanent Vertegenwoordiger in Straatsburg van 2010-'14, als voorganger van Onno Elderenbosch. Van haar haal ik hier een kort verhaal voor het voetlicht dat zij schreef in het kader van een BZ-literatuurwedstrijd in 2000 onder het motto 'de schrijvende diplomaat'.

Het was een initiatief bedoeld om vooral jongere ambtenaren tot het literaire schrijven te verleiden.

Er werden 46 bijdragen ontvangen van 36 auteurs en de jury, met daarin onder meer Carel Schneider (Springer), beoordeelde de stukken zonder des schrijvers namen te kennen.

Dat leverde het grappige effect op dat de eerste en derde prijs ging naar twee stukken van één auteur.

De prijswinnaar kende ik uit persoonlijke contacten met BZ en had ik voor mezelf in de categorie 'stroevere collega's' ingedeeld. Zo zie je maar. Op schrift heel anders... heel leesbare verhalen met een aardig plot. Ook Ellen zag zich met een ereplaats (5^e) beloond.

Onder de titel 'Dagboek Hanoi' verhaalt zij op humoristisch afstandelijke wijze van de huisvestingswederwaardigheden in Hanoi.

Zoals, achter op de brommer bij de makelaar in stromende regen op naar weer een potentiële behuizing. Of met een volgende makelaar op stap die niet alleen slecht verstaanbaar Engels spreekt maar er ook nog les in blijkt te geven.

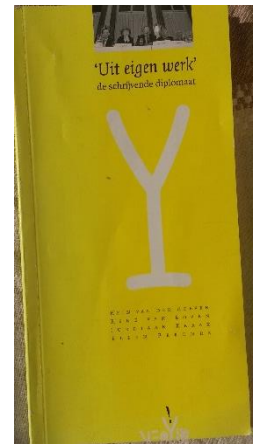
En na een huizen-keus te hebben gemaakt beschrijft zij alle dan nog optredende problemen zo plastisch, dat ik alsnog met terugwerkende kracht met haar meevoel en tegelijk moet glimlachen.

De jury roemde vooral de passages waarin Ellen het daar alomtegenwoordige verschijnsel van 'schimmel' beschreef:

'Overigens heb ik nooit geweten dat zoveel kan schimmelen. Tassen schoenen, jassen, kleding, in het algemeen, kasten, hout en rotan, onderzetters, kurk, vilt, plastic, zelfs oud aardewerk (met craquelé) heeft onbeperkt schimmelpotentieel. De mooie voorraadpotten uit mijn grootmoeders uitzet hebben inmiddels schimmel onder het glazuur. Schimmel doet zich voor in alle kleuren van de regenboog en in vele vormen en maten. Het meest verrassend is nog wel de snelheid: in een halve dag kan iets een metamorfose ondergaan. Er wordt in dit huis wat afgeschrobd en gewassen.'

Pak het schrijven eens uitgebreider op Ellen!

En, haar echtgenoot, Nicolaas Vergunst heeft, grotendeels in Straatsburg, zijn roman geschreven 'Knots of Stone, the day that changed South Africa's history'. Het is een intrigerende historische roman en ontrafelende speurtocht naar een moord en intrige in het Zuid-Afrika van eeuwen geleden.



Wellicht heeft de ligging van de residentie in de naar een beroemd Elzassisch schrijverspaar genoemde rue 'Erckmann-Chatrian', hier extra inspirerend gewerkt.

De redactie heeft verder nog van de opvolger van Gualthérie van Weezel, Henk Wagenmakers, een spontane terugblik op zijn Straatsburgse Raads-jaren ontvangen.



Henk Wagenmakers was PV in de jaren 1997-2001 en zijn vergader-interventies waren bekend om de melange van waardering en donderende kritiek. Het doet genoeg om juist in deze voor de Raad zo moeilijke tijd de onderstaande tekst van Henk te mogen lezen, een onverbloemde liefdesverklaring:

‘Vrijheid, vrede, beschaving, cultuur, hoe heeft Huizinga in zijn “Geschonden Wereld” niet geworsteld om deze begrippen helder te definiëren.

Toch kunnen we niet om deze algemene termen heen wanneer we proberen het unieke taakgebied van de Raad van Europa af te palen.

Met een gerust hart kan men stellen dat de Raad zich bezig houdt met vormgeving van centrale doelstellingen van het Nederlands buitenland beleid.

En er gaat een bijzondere aantrekkingskracht uit dat wij als vertegenwoordigers van Nederland in Straatsburg bij het uitdragen van de hoger genoemde begrippen onbeperkt positief kunnen optreden, anders dan bv. in de NAVO waar men ten deze niet om beperkende kwalificaties van bijvoorbeeld vrijheid en vrede heen kan.

Een voorbeeld van de creatieve activiteit waar ik op doel, is onze inbreng bij de relocatie – in politieke, sociale en culturele zin - van Oekraïne. Zulks begon al in mijn Raad van Europa-tijd, rond de eeuwwisseling, vorm te krijgen. En we kregen daar ook veel voor terug.

Ik heb in deze zin aan mijn optreden als Nederlandse Permanent Vertegenwoordiger voor de Raad van Europa grote vreugde beleefd. Zo is me bijgebleven de gestage druk op vertegenwoordigers van Rusland, in Straatsburg en in Moskou, om weer deel te gaan nemen aan de zittingen van het Parlement.

De samenwerking met gelijkgezinden in de Raad en in het Parlement bracht, en brengt, neem ik aan, daarbij een groot potentieel tot stand. Zodoende konden wij, en daarbij ben ik veel dank verschuldigd aan mijn toenmalige Italiaanse collega, door herhaalde bezoeken en missies beduidende invloed tot gelding brengen in Azerbaidjan zowel voor wat betreft het geschil met Armenië als voor wat betreft opgang brengen van democratie in de zin die wij er aan geven. Dat het en marge van deze activiteiten gelukt is een Nederlandse gevangene uit de cel in Baku te krijgen, was een aanvullende oppepper.

Een voorrecht was en is ook te mogen ervaren hoe hoog de kwalificaties zijn waaraan zonder uitzondering onze landgenoten voldoen die in de diverse organen van de Raad en het Parlement werkzaam zijn. Deze omstandigheid brengt het beste in ons Nederlands potentieel boven. Een bijkomende attractie is de plaats waar en van waaruit wij al deze stimulerende activiteiten mogen ondernemen.

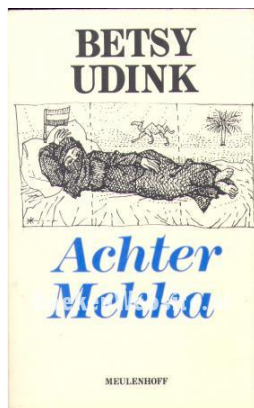
Werken en wonen in Straatsburg en de gemeenten daaromheen, is een unieke belevenis, ja een voorrecht.'

Ik noem hier nog een paar boeken van andere diplomaten die me prettig zijn bijgebleven, zoals 'Onder een hemel van tin' van een vroegere Buitenlandse Zaken collega, Karel de Vey Mestdagh. De titel is ontleend aan een gedicht van een Spaanse gevangene in de Franco-tijd. Karel kwam voorheen geregeld in Straatsburg onder meer als Nederlands agent ('pleiter') bij het Mensenrechtenhof hier.

Wat mij in zijn boek met ervaringen en observaties vooral trof was de treffende beschrijving van zijn ontnuchterende landing als jong bevlogen BZ jurist/ambtenaar in de echte (internationale) wereld. En tegelijk zijn - door mij zeer gewaardeerde - obsessie voor de ergonomie van het fietsen. Met intrigerende passages over hoe je tot de ideale fiets op maat komt.

Een passage uit zijn diplomatenleven: Karel schrijft, na een al te lang, op filibusteren lijkend verhaal van een Sovjet gedelegeerde in een bijeenkomst in Verenigde Naties-verband: 'Zodra de geachte afgevaardigde van de Sovjet Unie was uitgesproken begon ik langzaam, tergend langzaam te applaudiseren. Ooit had ik dat zo geleerd aan de rand van het cricketveld. 'How's that ' ging er door mij heen, terwijl ik luisterde naar mijn plotselinge, onbedwingbare manmoedigheid. Of was het 'overmoedigheid'? Iedere klap van mijn handen weerkaatste tegen de muren van de grote sombere zaal van het Palais des Nations. Er viel een doodse stilte. Niemand reageerde, ook de voorzitter niet. Het was mij onmiddellijk duidelijk dat ik met mijn 'interventie' in de multilaterale diplomatie wel ver was gegaan. Misschien te ver. '

Karel kreeg na de bijeenkomst van Nederlands toenmalige Ambassadeur bij de VN een knipoog met de raad dit toch niet al te vaak te doen.



Verder, 'Achter Mekka' van Betsy Udink met een scherpe schets van de positie van de vrouw in de Saoedische wereld. Maar waarin zij ook met leesbaar genoeg verhaalt van een Ambassadeurs echtgenote die zich al te dirigistisch naar de Ambassade staf opstelde en haar 'gezicht' verloor toen, ten overstaan van diezelfde staf haar pruik bleef hangen aan een grof gestuukte muur.

En, het recent (2017) verschenen: 'Het badpak van mevrouw Bos' van de ex diplomaat/journalist Rick Kuethe waarin ie een 50-tal interessante ontmoetingen beschrijft, waaruit vooral die uit zijn diplomatieke tijd heel lezenswaard zijn.

Kuethe heeft in de tachtiger jaren nogal wat stof doen opwaaien in politiek/ ambtelijke Haagse kringen toen ie in een TV actualiteitenprogramma een door hoge ambtenaren van BZ en Justitie opgesteld fact findings rapport over de situatie van de Tamils in Sri Lanka als 'apekool' kwalificeerde. Kuethe was daar eerder 'en poste' geweest. Hij had ten tijde van die uitspraak wel juist de diplomatieke dienst verlaten om als Elsevier journalist verder te gaan.



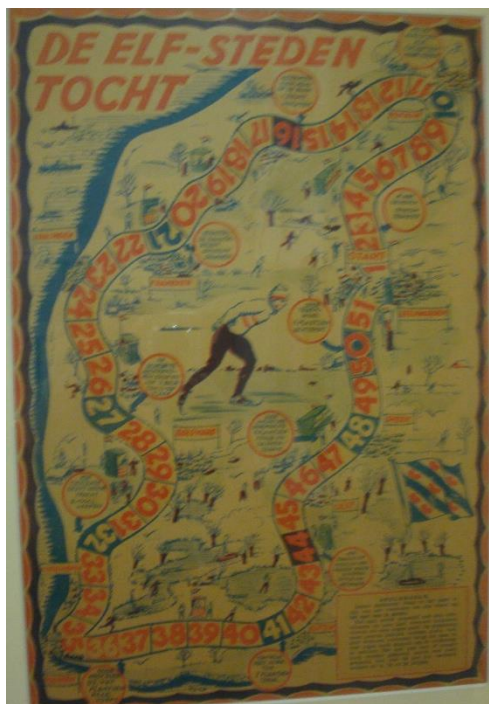
Uit zijn boek een passage uit zijn tijd op de Ambassade in Madrid over een ontmoeting met Elsbeth Etty, toen redacteur van het communistische blad 'De Waarheid' en nadien een gewaardeerd critica en columniste voor de NRC. 'Bijna gevallen voor Elsbeth Etty.

...Op een zekere morgen zat ik op mijn kantoor ter kanselarij toen de telefoon ging. Het was mijn collega Charles Huijbregts. Ik heb hier iemand die van De Waarheid die jou ook graag zou willen spreken', zei Charles. 'Laat maar doorkomen' zei ik. Tussen mijn kamer en die van Huijbregts liep een lange gang. Voor mijn geestesoog maakte ik mij een voorstelling van de journalist van De Waarheid: een man van tegen de zestig met een zware bril, in een bruin geblokt jasje, blauw overhemd en rode das. Even later werd er op mijn deur geklopt en verscheen een jonge vrouw. Ik dacht nog even dat er een vergissing in het spel was. 'Ik ben Elsbeth Etty' zei zij. De adem stakte in mijn keel. Dit soort vrouw wordt moslims beloofd als ze martelaar willen worden, schoot het door me heen. Etty droeg een ruimvallende rok van dunne blauwe stof en een jasje van wit linnen. Mijn herinnering spreekt van een geparfumeerde luchtigheid. De Venus van Botticelli was het nog niet helemaal, al was het maar omdat die slechts drie schelpen aan heeft, toch scheelde het maar een haartje. Ze had krullerig licht rossig haar. Communisme met een aantrekkelijk menselijk gezicht.'

En, na een beschrijving van een paar mooie avonden door Madrid:

'Ik vond haar opvattingen verrassend liberaal. Etty zou uit de partij gestoten worden zo vreesde ik, als ze in Amsterdam in de gaten kregen dat onze betrekkingen een amoureuus karakter hadden aangenomen. Daarom alleen al moest ik mij bedwingen om niet voor haar te vallen. Dat is maar net gelukt.' Toch een wat teleurstellende conclusie.

In een volgend Rommelpotnummer nemen we schrijvende Nederlandse politici onder de loep. Dat is na veel magere jaren een plots prettig uitdijend gezelschap. Aller!



Geschiedenis van de Elfstedentocht

Geschiedenis van de Elfstedentocht en een aanmoediging aan de Weergoden: het kàn nog dit jaar!

Het kan nog, juist nu, juist na die zachte winters van de laatste jaren groeit de kans op weer eens een keer flinke kou.

Het gebeuren lijkt immers een zich niet meer herhalende geschiedenis, nu de laatste tocht (de 15e) alweer in 1997, twintig jaar geleden, werd geschaatst.

U begrijpt dus, ik schrijf dit in de hoop dat de weergoden zich in de nabije tijd en jaren uitgedaagd voelen.

Het schaatsen op buitenijs is door de jaren heen vooral in Nederland populair geweest en gebleven. In de 18e eeuw werd de Zuiderzee over geschaatst en er is een document uit 1763 dat voor het eerst melding maakt van een tocht langs de elf Friese steden. Maar voor wedstrijden in strak georganiseerd verband moeten we nog tientallen jaren wachten.

Dat we de Friese Elfstedentocht de legendarische tocht der tochten is geworden is voor een groot deel toeval.

Hoe dat zo? Wel, één van de indertijdse voorvechters van meer lichamelijke oefening, de Haarlemse Pim Mulier volbracht de tocht op eigen houtje in 1890 in een tijd van 12 uur en 55 minuten. Het is hem altijd bijgebleven en vele jaren later, in 1908, toen ie vicevoorzitter werd van de Nederlandse Bond voor Lichamelijke Oefening heeft hij een aantal organisaties in de diverse provincies aangeschreven met de suggestie bij goede winterse omstandigheden provinciale stedentochten te organiseren.

Alleen de Friesche Ijsbond reageerde positief en dat leidde in 1909 tot de eerste officiële Elfstedentocht. In andere delen van het land is het bij meer onpersoonlijke marathontochten gebleven.

Het was in het begin vooral de ‘gegoede burgerij’ die aan de start kwam. Want deelnemen kostte geld, je moest één of meer dagen (onbetaald) vrij nemen en ook overigens was er nog geld nodig voor reiskosten, ravitaillering onderweg en dergelijke.

Jarenlang hadden de deelnemers de meest verscheidene kleding, van ‘kantoorkledij’ tot een Poolexpeditie uitrusting, van rijlaarzen tot vilten pantoffels. Het mag dan ook geen verwondering wekken dat bevroren ledematen een al te geregeld verschijnsel waren. In de eerste jaren was het ook nog toegestaan als deelnemer (goed schaatsende) gidsen te huren die je uit de wind mochten houden. Het is een verschijnsel dat zich ook bij de eerste fietswedstrijden voordeed, waarbij een coureur soms zelfs werd ‘gegangmaakt’ door vier stevige fietsers samen op één elektrische fiets, jawel, al in 1900!



Zoals meer gebeurt met een nieuw verschijnsel, werden de deelnemers nogal eens beschimpt om deze vorm van ‘sportverdwazing’. Vergelijk dat eens met de recentere tochten waarbij het economisch leven in Nederland vrijwel tot stilstand komt.

De eerste wedstrijden waren voor de deelnemers zoals U zich dat kan voorstellen een hele onderneming waar de nodige durf bij kwam kijken. Zie bijvoorbeeld de eerste officiële Elfstedentocht uit 1909:

Ingeschreven: 48, gestart: 22 om 05.20, ‘volbracht’: 9!

Winnende tijd: 13 uur en 50 minuten.

In de loop der tijd werd de tocht zo populair dat er een scheiding kwam tussen wedstrijd- en toerrijders.

De cijfers uit bijvoorbeeld 1985, de 13e tocht, laten een heel ander beeld zien dan die van 1909:

De starttijd (voor de wedstrijdrijders met de toerrijders er vlak achteraan) is vrijwel hetzelfde gebleven: 05.30.

Ingeschreven wedstrijdrijders: 277, gestart 276 en ‘volbracht’, zoals dat is blijven heten: 224 met een winnende tijd (voor Evert van Bentem) van 6 uur en 47 minuten;

Ingeschreven toerrijders, met verplicht lidmaatschap van de Friese Elfstedenvereniging: 16.236, de maximale ‘numerus clausus’, gestart 16.082, volbracht 13066, met voor de winnaar een tijd van 7 uur. Niet slecht voor een toerrijder.

Dat ook in deze tak van sport gesjoemeld werd leert de tocht van 1947, waarin de vier eerst aankomende de zaak behoorlijk beduvelde hadden... ga maar na... hadden zich door verse rijders uit de wind laten houden (verboden na de oorlog), stukjes afgesneden, hadden zelfs een taxi genomen of waren op een brommer gesprongen. Zij bleken overigens niet de enige die trucs hadden uitgehaald. En zo werd later, na veel gesprekken en onderzoeken de als vijfde aangekomen Jan van der Hoorn alsnog winnaar met zijn tijd van 10 uur en 52 minuten. Een herwaardering zoals die recent ook enkele van onze schaatssters overkwam na de ontdekking van de grootschalige Russische dopingfraude op de Olympische Spelen in Sotsji.

Maar dergelijke schelmenstreken lijken, in elk geval voor de wedstrijddrijders tegenwoordig, in dit elektronische tijdperk, niet meer mogelijk.

Allez, Weergoden, werk weer eens prettig mee... op naar nummer 16!

Voorleeshoek voor de jeugd

De redactie ontving van mevrouw Marilou Das (marilou@devoorleeshoek.nl) een bericht over een online platform met voorleesverhalen voor kinderen van 0-10 jaar.

De voorleesverhalen zijn een unieke combinatie van het verhaal, de prenten en muziek. Iedere week worden er vier nieuwe verhalen toegevoegd, intussen staan er alweer zo'n 130 filmpjes op onze pagina. Op deze link is één van de filmpjes te bekijken: https://www.youtube.com/watch?v=ySR_ExuxiiY. Zie verder: www.devoorleeshoek.nl



VOORLEESHOEK

BESTUUR

Voorzitter
FRANK VAN LAMSWEERDE
frank.vl@wanadoo.fr
09 54 22 24 46 /
06 83 26 72 73

Vice-voorzitter
HANS DE JONGE
31 rue Kempf
67000 Strasbourg
hans@dejonge.org
03 88 31 60 25 /
06 12 52 54 92

Vice-voorzitter en secretaris
GERARD DE BOER
18 av. Général de Gaulle 67000
Strasbourg
deboergerard@hotmail.com
03 88 31 78 52 / 06 45 67 00 81

Penningmeester
HANS DE BRUIN
19 rue Philippe Grass 67000
Strasbourg
hansdebruin@free.fr
03 88 41 99 15 / 06 24 24 55 86
IBAN: FR76 3008 7330 0200 0118
0790 118 BIC: CMCIFRPP

ASSESSOREN

JOHN RUIJS
rommelpot@free.fr 09 52 246 246 / 06 52 520 500 18
MONIQUE MIDDELHOEK
Moniquedesportes@hotmail.com
03 88 71 81 51 / 06 85 90 14 76
PAUL DE CONINCK
pauldeconinck@evc.net ; 03 88 33 24 99 / 06 08 54 31 48
PATRICIA WEISS
patulpi@hotmail.com , 06 73 54 29 93
JORIS VAN 't LAND
jorisland@mac.com ; 03 88 41 85 26 / 06 15 66 60 270
CHLOE KOCHERSPERGER
Kochersperger.chloe@gmail.com 06 50 67 30 49

REDACTIE

GERARD DE BOER
deboergerard@hotmail.com
06 45 67 00 81

HANS DE JONGE
hans@dejonge.org
06 12 52 54 92

VORMGEVING

ELENA MALAGONI

WEBSITE
BART KOOSTRA
www.nvso.fr

NVSO is aangesloten bij de Federatie van de Nederlandse verenigingen in Frankrijk

Lidmaatschap van de Vereniging: 20 € per kalenderjaar voor alleengaanden en 30 € voor gezinnen/ partnerships. Lidmaatschapsgeld te betalen bij de aanvang van het nieuwe jaar.

NVSO Régistre des Associations: Tribunal d'Instance de Schiltigheim Volume 16 - n° 772

Banque: CIC Schiltigheim IBAN: FR76 3008 7330 0200 0118 0790 118 / BIC: CMCIFRPP t.n.v. ANSE

Alle Rommelpotnummers vanaf 2012 kunt U vinden op onze website, zie: <http://www.nvso.fr/>
Zie ook de interessante website van de FANF, de overkoepeling van de Nederlandse Verenigingen in Frankrijk: <http://www.fanf.fr/>